

LISTRY

JESEŇ 2024
LESNEJ PEDAGOGIKY

www.lesnapedagogika.sk • +421 45 5314 268 • info@lesnapedagogika.sk

DOPAD ZMENY KLÍMY – AKÉ NOVÉ TÉMY PRINESIEME PROSTREDNÍCTVOM PROGRAMOV LESNEJ PEDAGOGIKY?

Po citeľne horúcom a suchom lete nás relatívne oddýchnutých, zaskočili požiare a následne silné príválové dažde, ktoré ohrozili životy a majetok obyvateľov Horehronia, Záhoria a Bratislavy. So záujmom i súcitom sme sledovali situáciu v Nízkych Tatrách, Mestských lesoch v Bratislave a v lesoch v povodí riek Morava a Dunaj v správe lesníckych podnikov. Približne v rovnakom období sa v Bulharsku konal 18. Európsky kongres lesnej pedagogiky, ktorého kľúčovou témou boli **„Európske lesy ohrozené požiarimi, suchom a búrkami – výzva pre lesnú pedagogiku“**. Situácia v životnom prostredí a v spoločnosti okolo nás, si už skutočne vyžaduje asertívny prístup, a nielen hľadanie, ale aj realizáciu zmysluplných riešení a spoluprácu.

CHCEME - VIEME - MÔŽEME my lesní pedagógovia poukázať na význam lesov v meniacich sa klimatických podmienkach a vysvetliť úlohu a význam našej práce a vzdelávať spoločnosť v danej situácii?

Ruku na srdce. **Žijeme a pracujeme vo svojej bubline.** Na kurze lesnej pedagogiky sme získali návod a manuál pre základné aktivity lesnej pedagogiky. Na kreativitu a vymýšľanie nových aktivít popri zamestnaní nezostáva čas a ani chuť. Na lesných vychádzkach si zahráme hru „Netopier a motýl“ alebo žiaci pracujú s prírodným materiálom a vytvoria paletu farieb prírody či drevenú

medailu. **Je tento stav skutočne cesta ako využiť potenciál a odborné vzdelanie, ktoré máme?** Na druhej strane obdiv patrí inovátorom, ktorí chopili šance a využili svoje možnosti pre viditeľnú zmenu. Reč je napríklad o elektromobilite v štátnom podniku Vojenské lesy a majetky SR, novej Lesoučebni v Lučenci v gescii štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky a ponuke vzdelávacích programov Centra ekovýchovy na Kamzíku a v Tatranskom národnom parku. Rovnako cenný je prístup lesných pedagógov, ktorí vymýšľajú nové aktivity šité na mieru pre aktuálne lesnícke témy, zapájajúcich sa do národných výziev a projektov. Venujú sa tiež témam ako benefity a účinky lesa na naše fyzické a psychické zdravie.

V jesenných Listoch lesnej pedagogiky preto nájdete nové inšpirácie z európskeho kongresu lesnej pedagogiky. Opýtali sme sa metodičky EVVO, vysokoškolskej pedagogičky a lesného pedagóga z Rumunska, aké nové témy by mohli lesní pedagógovia spracovať do aktivít a programov lesnej pedagogiky na Slovensku. Na Sympóziu lesnej pedagogiky 2024 pricestujú nórski kolegovia, aby predstavili zaujímavé aktivity pre stredoškolákov a trendy vo vzdelávaní lesníkov. Albert Einstein vyslovil múdru vetu: *„Pozriete sa hlbšie do prírody, a potom všetko lepšie pochopíte“*. Veríme, že VÔĽA – VEDOMOSTI - SPOLUPRÁCA budú kľúčom k výzvam, ktoré lesnú pedagogiku čakajú v najbližšom období.

LESU ZDAR

Editori Veronika, Ad'a, Dáška, Evka a Majo (NLC – CTPLP)

LESNÁ PEDAGOGIKA VO SVETE

V dňoch 2.-5. septembra 2024 sa 7 lesných pedagógov zo Slovenska zúčastnilo **Európskeho kongresu lesnej pedagogiky v Bulharsku**. Kľúčová téma 18. ročníka kongresu „*Európske lesy ohrozené požiarmi, suchom a búrkou – výzva pre lesnú pedagogiku*“ ponúkla zaujímavé prezentácie a praktické aktivity lesnej pedagogiky. Prinášame Vám pár zaujímavých postrehov z neho:

- 🍃 Kongres sa niesol v priateľskej a otvorenej atmosfére a zúčastnilo sa ho takmer **120 účastníkov z 13 krajín** (v FCN je zapojených 21 krajín).
- 🍃 Podľa predsedu FCN, Dirka Schmechela, **najväčšími výzvami**, na ktoré by mala reagovať aj lesná pedagogika sú: situácia v lesoch, ktoré dlhodobo trpia vysokými teplotami, nedostatkom zrážok, požiarmi, biotickými škodcami; udržanie biodiverzity v lesoch, vzrastanie záujmu spoločnosti o aktívne trávenie času v lesoch a zvyšujúci sa dopyt spoločnosti na výrobky z dreva.
- 🍃 Izraelská profesorka p. Moriya Netzer poukázala na fakt, že samotní realizátori environmentálneho vzdelávania vo svojich programoch **nepoužívajú alebo len v obmedzenej miere uvádzajú spojenie zmena klímy** (CC – climate change).
- 🍃 Bulharská profesorka Snezhana Ilieva hovorila o environmentálnej úzkosti a jej vplyve na mentálne zdravie. Objavil sa pojem **solostalgia** – forma emocionálneho alebo existenciálneho stresu zapríčinená zmenami klímy; nostalgia, ktorú ľudia cítia, keď sú odlúčení od ich obľúbeného životného prostredia v okolí ich domov (napríklad v dôsledku záplav, hurikánov, odlesnenia a požiarov, sucha a pod.). Pričom platí, že ženy a mladí ľudia sú viac emotívne ovplyvňovaní zmenami klímy. Lesná pedagogika by sa preto mala sústrediť na mladých ľudí a prezentovať ekologické prístupy a správanie.
- 🍃 Hostiteľská organizácia „Executive Forest Agency“ predstavila systém lesnej pedagogiky v Bulharsku, Vzdelávanie a podpora realizácii je zastrešená na Ministerstve pôdohospodárstva a potravinárstva v Bulharsku. Lesných pedagógov vzdeláva lesnícka agentúra spadajúca pod dané ministerstvo, ale aj Lesnícka fakulta v Sofii. V súčasnosti je v Bulharsku vyškolených viac ako 300 lesných pedagógov a kongresu sa zúčastnili predovšetkým **mladí lesní pedagógovia**.
- 🍃 Praktické workshopové aktivity boli priamo prepojené na tému kongresu a pripravené na mieru bulharskými lesnými pedagógmi. Spolu s Fínskom Škótskom tak pripravili **7 jedinečných nových aktivít** pre tému „európske lesy ohrozené požiarmi, suchom a búrkami“.
- 🍃 Počas kongresu bol prezentovaný **bulharský folklór** – tradičné skupinové tance, spev, hra na gajdy, originálne divadelné vystúpenie masiek, podávalo sa tradičné bulharské jedlo.

🍃 **Lesní pedagógovi z Európy boli vyzvaní**, aby svoje programy realizovali na témy ako odolnosť krajiny, vzdelávanie o zmene klímy, lesy a požiare, environmentálna úzkosť a ako jej predchádzať.

🍃 Budúci EU kongres lesnej pedagogiky sa bude konať v **Maďarsku** (Danube Band – blízko mesta Vyšehrad), v októbri 2025 (presný termín ešte nie je určený). Témou kongresu je „**A mean of education for (offline) life.**“

VZDELÁVANIE V LESNEJ PEDAGOGIKE

UČENIE O LESE – inovačné vzdelávanie pre učiteľov materských a základných škôl.

Šiesty kurz inovačného vzdelávania: „Učenie o lese“ úspešne ukončilo dňa 11.septembra 2024 spolu 24 účastníčok. Účastníčky zaujala hlavne téma bádateľských aktivít a zmyslového vnímania. Zážitkové aktivity lesnej pedagogiky sa pri príležitosti Medzinárodného dňa lesov konali v Parku Adolfa Priesola, ktorých sa zúčastnil aj hosť, lesný pedagóg Tibor Sándor Kadar z Rumunska, ktorý má záujem o rozvoj lesnej pedagogiky vo svojej krajine.

Z pohľadu členiek hodnotiacej komisie PaedDr. Dany Kollárovej, PhD. a PaedDr. Dariny Výbohovej, PhD. bol tento ročník výrazným posunom vpred. V záverečných prácach účastníčok sa prejavila lepšia spolupráca s lesnými pedagógmi. Z kapacitných dôvodov však nie všetky učiteľky mali túto možnosť. Podľa slov odborného garanta programu Dany Kollárovej mala akreditácia programu zmysel a záverečné práce účastníčok by mali byť zverejnené v osobitnej publikácii, aby slúžili študentkám pedagogických odborov ako inšpiratívny študijný materiál.

ODBORNÉ VZDELÁVANIE V OBLASTI BIODIVERZITY, ENVIRONMENTÁLNYCH OPATRENÍ A VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU NA PRÍKLADE MODULOVÝCH AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY

V júni 2024 privítala krásnym počasím oravská obec Vitanová účastníkov 1. modulu vzdelávania určeného lesníkom a lesným pedagógom v rámci projektu Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2022 č. 011ZA430001. 2 skupiny po 15 zamestnancov štátnych i neštátnych lesných podnikov a inštitúcií - štátny podnik Vojenské lesy a majetky, Národné parky Slovenský raj, Muránska planina a Malá Fatra, Mestské lesy Jelšava, spoločnosť Woodlander - získavali vedomosti počas 2 dní zamerané na sprievodcovstvo v lese, biodiverzitu, prírodné bohatstvo na Slovensku, environmentálnu etiku a prvú pomoc v lese s praktickými ukázkami aktivít lesnej pedagogiky. V rámci programu účastníci navštívili Brestovskú jaskyňu a zručnosti sprievodcu zažili v Múzeu oravskej dediny. 2 dni strávené v krásnej Oravskej prírode boli pre všetkých veľmi inšpirujúce. V septembri sa začne v poradí už 3. kurz pre 16 zamestnancov štátneho podniku TANAP a vzdelávanie ukončia všetky 3 skupiny v októbri 2024 absolvovaním 2. modulu.

Projekt končí v apríli 2025 a v tomto období doplníme kapacitu záujemcov posledného 4. kurzu predmetného vzdelávania, ktorého 2 moduly sa uskutočnia vo februári a marci 2025.

V prípade, že máte záujem o vzdelávanie, zašlite e-mail na dagmar.selesova@nlcsk.org

do 15. decembra 2024 !

Informácie: <http://www.lesnapedagogika.sk/portal/odborne-vzdelavanie-v-oblasti-biodiverzity/>

PRIPRAVUJEME...

POZÝVAME VÁS na Sympóziu lesnej pedagogiky 2024!

- Pripravený je zaujímavý program praktických workshopov, diskusií a zdieľania skúseností z praxe lesnej pedagogiky.
- Inšpiráciu pre nás bude krásna oravská príroda, kde využijeme potenciál a ráz krajiny s ukázkou jeho využitia pri aktivitách lesnej pedagogiky.
- A v neposlednom rade veríme, že program podujatia spestria nielen kolegovia z Českej republiky, ale aj lesní pedagógovia Nórska, s ktorými Vám predstavíme projekt EE_YOUTH a vzdelávací program lesnej pedagogiky pre stredoškóľakov, pedagógov a nové témy vo vzdelávaní lesníkov.

- Kto bude NAJ lesný pedagóg 2024 a kto prinesie NAJ aktivitu a nápad za rok 2024- dozvieme sa 21.-23. októbra 2024 vo Vitanovej na Orave.

Viac info: http://www.lesnapedagogika.sk/portal/wp-content/uploads/Pozv%C3%A1nka_symp%C3%B3zium_2024.pdf

Národné lesnícke centrum

Vás pozýva na

Sympóziu lesnej pedagogiky 2024

18. pracovné stretnutie lesných pedagógov na Slovensku

Termín: 21.-23. október 2024 (pondelok, utorok, streda)

Miesto: Hotel Gobor***, Vitanová 432, 027 12 Vitanová, www.hotelgobor.sk

Ciele stretnutia:

- Koordinovanie aktivít lesnej pedagogiky
- Odborné vzdelávanie a vzájomná výmena skúseností
- Informovanie o možnostiach spolupráce v oblasti lesnej pedagogiky
- Zdieľanie informácií a prezentovanie aktivít z 18. Európskeho kongresu lesnej pedagogiky

Detská lesnícka univerzita – výnimočný projekt s 15 ročnou tradíciou

Od roku 2010 realizuje Národné lesnícke centrum spolu s partnermi štátny podnik Vojenské lesy a majetky SR, štátny podnik LESY Slovenskej republiky, Lesnícka fakulta Technickej univerzity vo Zvolene a Mestom Zvolen projekt pre zvyšovanie povedomia o význame lesov a lesníctva na Slovensku. **V školskom roku 2024/2025 je pripravená realizácia už 15. ročníka.** Pre 40 šiestakov odznie 8 populárno – náučných prednášok o lesoch a lesníctve na Slovensku, pripravený je aj program exkurzie do lesa a zážitkové aktivity lesnej pedagogiky. K partnerom projektu sa tento rok pridala aj Slovenská lesnícka komora, a to nielen formou finančnej podpory, ale aj účasťou na odbornom programe.

Čo čaká účastníkov DEJSKEJ LESNÍCKEJ UNIVERZITY?

- ✓ Študijný materiál s pracovnými listami, index študenta a tričko s logom projektu
- ✓ 8 zaujímavých prednášok s odborníkmi z oblasti lesníctva, ekológie lesa a poľovníctva
- ✓ Lesná pedagogika a zážitkové hry
- ✓ Lesnícky výlet
- ✓ Slávnostná promócia úspešných absolventov DELESUN na Technickej univerzite vo Zvolene

Koordinácia projektu

Hlavný partner

Partneri

Zvolen Mesto lesníctva

LESNÉ INŠPIRÁCIE

- Z EURÓPSKEHO KONGRESU LP V BULHARSKU – 1. ČASŤ

„ENERGIA Z PRIRODY: Tajomstvá fotosyntézy“

Cieľová skupina: žiaci II. stupňa základných škôl, rodiny s deťmi

Pomôcky: osobite na papieri vytlačené časti vzorca fotosyntézy (kartičky pre 1-5 skupín), špagát, štipce, priečný rez dreveniny (viditeľné letokruhy)

Priebeh: Aktivita začína diskusiou o raste drevín. Lesný pedagóg sa pýta otázky:

- „Kde prirastá strom, na vrchu alebo rastie od spodu od koreňov? Ak na vrchu - dajte palec hore, ak od spodku – palec dolu.
- „Myslíte si, že vetvy (konáre) vo vrchnej časti stromu sú mladšie, alebo staršie?“
- “Myslíte si, že motúz priviazaný na najnižšiu vetvu stromu sa bude pohybovať smerom hore počas rastu stromu? Pre vyjadrenie názoru opäť lesný pedagóg vyzve účastníkov hlasovať prostredníctvom gesta ruky.

Diskusia pokračuje a pedagóg si overuje vedomosti o fotosyntéze u účastníkov vychádzky. Rozdá 2-4 členným skupinám predtlačené kartičky chemického vzorca (reakcie) fotosyntézy. Reakcia je znázornená chemickým vzorcom ($\text{chlorofyl} + 6\text{CO}_2 + 6\text{H}_2\text{O} + \text{svetelná energia} \rightarrow \text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 6\text{O}_2$), alebo ilustráciami (list + emisie + voda + slnko $\rightarrow$ cukor + kyslík). Úlohou skupín je v správnom poradí vytvoriť vzorec (reakciu) fotosyntézy.

Vybraná skupina so správnym výsledkom zavesí kartičky pomocou štipcov na zavesený motúz umiestnený v teréne. Lesný pedagóg popíše jednotlivé časti (prvky) chemického vzorca a upresní proces zachytávania svetla pomocou listov - chloroplastov.

Lesný pedagóg prezentuje pripravený priečný rez dreveniny a diskutuje s publikom o rastových procesoch drevín, tentokrát o raste do šírky – objemu. Vysvetľuje pojmy a funkcie v spojitosti s fotosyntézou: jarné drevo, letné drevo, kambium, floém, xylém a ukladanie uhlíka v spojitosti s celulózou. Pre utvrdenie získaných informácií, pedagóg vyzve jednotlivcov, aby sa stali súčasťou názorného rastového procesu stromu. Každý jeden bude svojím telom stvárňovať nejakú funkciu v rastovom procese stromu, napr. začíname prvou osobou, ktorá bude stvárňovať stred stromu – stržeň. Okolo stržeňa sa nachádza bližšie xylém, prostredníctvom ktorého sa transportuje voda z koreňov k listom.

Jednotlivci tento transport znázorňujú svojim telom odspodu smerom hore. V prípade floému, opačne, odhora smerom dole, resp. horizontálne. Ďalšie osoby znázorňujú slnko, CO₂, vodu, kyslík, pôdu, korene... Takýmto spôsobom sa do názornej ukážky zapoja všetci a hromadne znázorňujú proces fotosyntézy. Na záver lesný pedagóg realizuje aktivitu zameranú na utvrdenie poznatkov, ktorá pozostáva z vymenovania najčastejších pojmov alebo častí v procese fotosyntézy vysvetlených počas vychádzky. Tieto pojmy sú zakomponované do pohybovej hry.

Účastníci sú vyzvaní, aby sa v teréne dotkli toho predmetu, ktorý obsahuje pojem alebo časť fotosyntézy, napr. „dotknite sa predmetu v teréne, ktorý súvisí s fotosyntézou a obsahuje vodu“, alebo „uhlík“, alebo „chlorofyl“...

„HASENIE POŽIARU“

Cieľová skupina: deti MŠ, žiaci základných škôl, rodiny s deťmi

Pomôcky: 5-10 zelených šiltoviek, 4-8 oranžových alebo červených tričiek, 2-4 mucholapky

Priebeh: Účastníci sa rozdelia do skupín a to: zelené šiltovky si nasadia na hlavu tí, ktorí v hre budú predstavovať stojace stromy, trička si oblečú tí, ktorí budú predstavovať oheň – požiar a mucholapky si prevezmú tí, ktorí budú hasiť oheň – hasiči. Hra začína rozmiestnením účastníkov v teréne. „Stromy“ sa rozostavia kdekoľvek na ploche. Po zaznení signálu „stromy“ stoja na mieste a „ohne a hasiči“ sa rozutekajú v teréne. Úlohou „ohňa“ je zhodiť zelenú čiapku z hlavy „stromu“, čo predstavuje v hre podpálenie stromu. Úlohou hasiča je dobehnúť k ohňu a zabrániť podpáleniu stromov pomocou mucholapky. Hasiči pomocou mucholapky jemne „potľapkajú“ spoluhráčov „ohne“ po tele, čím zabránia podpáleniu „stromov“ - oheň udusili. Títo hráči ďalej nepokračujú v hre a nemôžu podpaľovať ďalšie stromy. Hra končí ak sú všetky „stromy“ podpálené, tzn. všetky zelené šiltovky ležia na zemi. Alebo „hasiči“ zabránili podpáleniu stromov, tzn. že „hasiči“ dobehli k „ohňom“ a všetky uhasili. Náročnosť hry je možné regulovať zmenou pomeru hráčov zapojených do hry.

„HORÚCI KRUH“

Cieľová skupina: žiaci základných škôl, rodiny s deťmi

Pomôcky: rôznofarebné okrúhle penové podložky, obrázky častí lesného ekosystému (stromy, kríky, huby, zvieratá a pod.)

Priebeh: Aktivite predchádza diskusia o tom, čo ohrozuje lesný ekosystém a aký to má vplyv na les (sucho, privalové dažde, povodne, požiare, hmyzí škodcovia, silný vietor atď.). Lesný pedagóg následne usporiada do väčšieho kruhu farebné okrúhle penové podložky, na každú podložku sa postaví 1 účastník aktivity. Vo vnútru kruhu sú položené obrázky častí lesného ekosystému (zvieratá, stromy, plody, kríky a pod.). Každý si vyberie 1 obrázok a v úvodnom kruhu povie svoje meno a pomenuje, čo si vybral a prečo. Následne lesný pedagóg uvedie inštrukcie hry (obdoba „horúcej stoličky“). Účastníci aktivity sa pohybujú v kruhu v smere hodinových ručičiek okolo podložiek (z vonkajšej strany kruhu), lesný pedagóg pritom môže púšťať rytmickú hudbu. Keď sa melódia stopne, lebo prišla búrka (vietor, silný dážď), ktorá zrušila jedno miesto (odoberie sa jedna podložka), úlohou každého je čo najskôr stúpiť na najbližšiu podložku (na ktorej nájde bezpečný priestor pred stresovým faktorom, ktorý ohrozuje les).

Kto nenájde podložku, na ktorú sa môže postaviť, vypadáva z hry von. Hra takto pokračuje ďalej, postupne je menej častí lesného ekosystému (účastníkov aktivity) i menej podložiek. V poslednom behu zostáva jedna podložka a 2 účastníci aktivity. Vyhráva ten účastník, ktorému sa po zastavení hudby podarí skôr zastať na podložke. Záver aktivity sa nesie v duchu rozhovoru, čo robí lesník, aby ochránil les pred stresovými faktormi a čo môžeme urobiť ja ako bežný človek.

Priniesli sme z Festivalu učenia vonku

S cieľom načerpať nové inšpirácie, zúčastnili sme sa Festivalu učenia vonku, ktorý organizuje platforma HURÁ VON. Vzdelávanie je každoročne určené pedagógom a realizátorom environmentálneho vzdelávania, ktorí svoje aktivity s deťmi a mládežou smerujú hlavne do vonkajšieho prostredia.

- Vedeli ste, že jednoduchým postupom môžete so žiakmi 7.-9. ročníka vypočítať koľko CO₂ má momentálne uložený strom vo svojom dreve? Stačí Vám k tomu priemerka, Christenov výškomer, aplikácia „drevárske tabuľky“ a pracovný list s nenáročným postupom. Tak môžete mladým ľuďom predstaviť význam stromov v sekvestracii uhlíka, ale aj význam vášho povolania.
- Pri zážitkovom čítaní (projekt Les ukrytý v knihe) nie je cieľom naučiť deti správne čítať, skôr u nich prebudiť záujem o knihy, príbehy a pôvod knihy v lese. Skúste zaradiť **zážitkové čítanie** do bežnej praxe lesnej pedagogiky, nájdite si jednoduchý príbeh s peknými ilustráciami, a prerozprávajte ho deťom, s trochou tvorivej dramatisácie, piesňou alebo tvorivými aktivitami s prírodným materiálom. Na začiatok Vám vieme odporučiť knižku Ďolík od spisovateľky Emmy Adbáge, o deťoch, ktoré školské ihrisko vymenili za les za školou.
- Zaujímavým nástrojom pre utíšenie skupiny, alebo naladenia sa na program lesnej vychádzky, a rovnako aj pre vašu osobnú sústredenosť, môže byť prospešná metóda **midfulness**. Naučiť sa koncertovať myšlienky a všímavosť je proces, niekomu učiť sa ľahko, iný si k nemu nájsť cestu nemusí.
- Deti s rôznymi typmi znevýhodnenia si **potrebujú pri vzdelávaní vyskúšať aktivizujúce metódy a zážitkové aktivity s jednoduchými postupmi**. Osvedčené sú rôzne zberačky prírodného materiálu, manuálne aktivity – jednoduchá výroba hmyzieho domčeka a tiež aktivity na zber údajov a hry na role.
- Najkrajšia trieda má namiesto stien oblohu a stromy ☺

Potešili nás nové objekty lesnej pedagogiky

Lesy Slovenskej republiky, š.p. otvorili novú učebňu lesnej pedagogiky v Lučenci a vynovili učebňu lesnej pedagogiky v Oravskom Podzámku. Objekty sa nachádzajú v regiónoch s úžasným potenciálom pre pozitívnu prezentáciu lesníctva na Slovensku. Veľké ďakujeme za nápad, tvorivosť a odhodlanie. Prajeme Vám veľa úspechov a spokojných návštevníkov.

Nová LESOUČENA v LUČENCI

VYNOVENÁ LESOUČEBŇA V ORAVSKOM PODZÁMKU

ANKETA

Aké témy – aktivity – činnosti by mali spestriť ponuku programov LP z pohľadu meniacej sa situácie v životnom prostredí a spoločnosti? Opýtali sme sa lesného pedagóga z Rumunska, metodičky environmentálneho vzdelávania a vysokoškolských pedagogičiek, ktoré pripravujú nových učiteľov do vzdelávacej praxe.

Tibor Sándor Kadár – lesný pedagóg z Rumunska - Programy lesnej pedagogiky by sa mali viac zameriavať na **klimatické služby lesa**, ako sú: znižovanie emisií CO₂, zamedzenie erózie pôdy, kolobeh vody regulovaný stromami, výhody lesa v porovnaní s poľnohospodárskou pôdou. Okrem toho veľmi dôležitým aspektom je poukázanie na **sociálne služby/služby wellbeingu**. Ide o sociálne a kultúrne služby lesov a lesných zdrojov pre obyvateľstvo, ktorých cieľom je zlepšiť a skvalitniť ľudské zdravie a blahobyt. Napríklad účinky krátkych prechádzok v lese, ktoré prispievajú k fyziologickým a psychologickým benefítom pre ľudskú myseľ a tela. Aj tieto benefity sú súčasťou koncepcie lesných kultúrnych ekosystémových služieb (FCES).

Darina Výbohová – metodička EVVO - Veľký potenciál lesnej pedagogiky vnímam v témach ako „Voda v lese“ a jeho význam v kolobehu vody (čistenie, zachytávanie); „Človek v lese“ a vplyv športových/ voľnočasových aktivít v lese na človeka a na les (pozitíva/ negatíva) a bezpečný pobyt/ pohyb v lese, zber lesných plodov a bylín, značky v lese a lesné cesty, turistické chodníky. Samozrejme kľúčové by mali byť odborné témy ako „Práca v lese“ rôzne profesie a pracovné uplatnenia, stroje a technika v lese, ich vývoj a vplyv na životné prostredie; „Veda v lese“ lesníctvo ako moderný a rozvíjajúci sa sektor, oblasti skúmania a monitorovanie v lese.

Lesnú pedagogiku v EVVO vzdelávaní robia zaujímavé práve **AKTIVITY** pre rôzne cieľové skupiny a zaujímavé by mohli byť: **Komentované lesné vychádzky** – v konkrétnom prostredí k téme; **Bádateľské vychádzky** – spojené s nejakým zadaným pátraním, meraním, pozorovaním krásy nepoznaného – čo sme si v lese ešte nevyšli? **Alebo pracovné enviro víkendy** –popoludnia: čistenie lesa, sadenie stromčekov, rôzne merania – pozorovania, spoločný náučný zber plodov a bylín -poznávanie plodín a húb-čas, spôsob a rozsah ich zberu tak, aby nenarúšali rovnováhu v prírodnom prostredí.

Adela Lešková Blahová – Prešovská univerzita - Lesní pedagógovia môžu do programov lesnej pedagogiky zaradiť rôzne témy a aktivity, ktoré pomôžu účastníkom vzbudiť záujem o prírodu, prehĺbiť k nej úctu a rešpekt, porozumieť významu lesa, ochrane prírody a ekosystémov, podporiť environmentálnu zodpovednosť a ďalšie kompetencie potrebné pre život v meniacej sa spoločnosti, najmä kritické a holistické (komplexné) myslenie, schopnosť (kreatívne) riešiť problémy a rozumieť globálnym výzvam, sociálne a emocionálne zručnosti (hlavne empatiu, solidaritu.), a tiež zodpovednosť v rozhodovaní a konaní atď. **Veľmi dôležitá je aj reziliencia** ako psychická a fyzická odolnosť, schopnosť zvládať zmeny a životné výzvy, neúspech. Z tém a aktivít, ktoré by mali byť prispôbené svojou náročnosťou veku a záujmom účastníkov, by som odporučila: **Biodiverzita a ekosystémy, Význam lesa pre človeka, ekosystémové služby, Klimatická zmena, prírodné katastrofy a ich vplyv na les, Udržateľný manažment lesa.**

*Ak chceme porozumieť stromu,
musíme sa pozrieť do zeme,
v ktorej sú jeho korene,*

hovorí Romano Guardini a dodáva:
„podobne je to aj s ľuďmi.“

